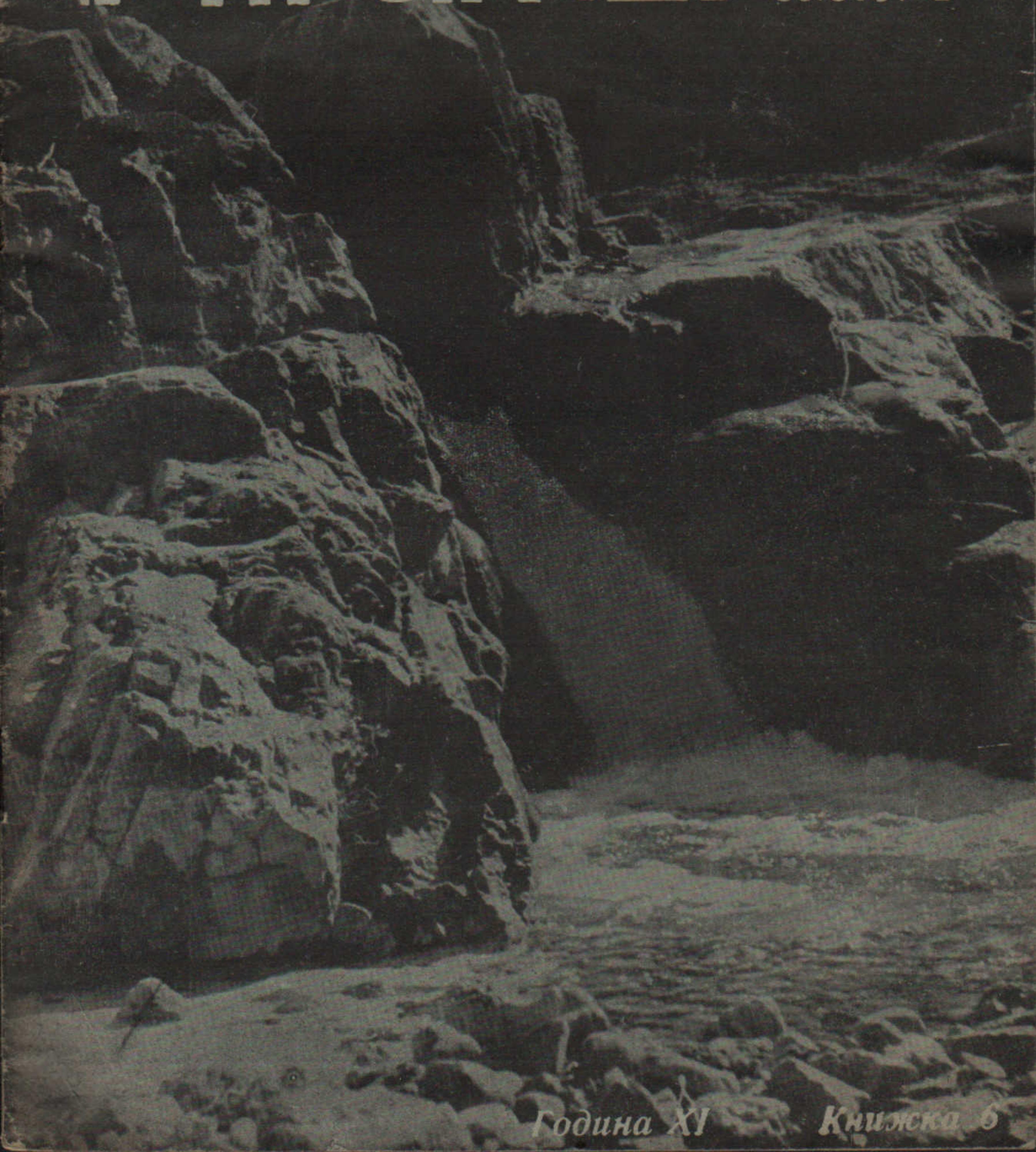

ДИБАРСКИ ПРЕГЛЕАД

ОГАНЪ НА
БЪЛГАРСКИЯ
ДИБАРСКИ
СЪЮЗЪ —

Сп. РИБАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ
е органъ на Българския рибарски съюзъ.
Излиза всеки месецъ съ изключение на Юлий и августъ.

Списанието ратува за културното и материално повдигане на българския рибар, за разпространение на рибарския спортъ, запазване и умножение рибното богатство въ страната и неговото рационално използване, за издигане на рибовъдството.

Всички помѣстени статии, дописки и снимки се хоноруватъ, съ изключение на помѣстените въ отдѣлитѣ „Изъ живота на дружествата“ и „Съюзни съобщения“. Неизползваните материали се връщатъ на автора, ако за това сѫ приложени пощенски разноски. Редакцията си запазва правото да корегира статиите и да промѣна заглавията. Ржкописите да сѫ написани четливо, на едната страница на листа.

Годишниятъ абонаментъ за членове на Съюза е 20 лв., за дружествените библиотеки 50 лв., за нечленове 50 лв. Абонаментътъ е задължителенъ за всички съюзни членове, съ изключение на юношите, ненавършили 18-годишна възрастъ. Когато отъ едно и сѫщо семейство членуватъ нѣколко души, абонаментътъ е задължителенъ само за единъ отъ тѣхъ.

За да се изпраща списанието на всѣки абонатъ, дружествата трѣба да отчитатъ редовно своите членове и да съобщаватъ точния адресъ на всѣки членъ. Да обясняватъ на членовете, че абонаментътъ е включенъ въ общата вноска и не подлежи на повторно събиране. При смѣна на адресъ членовете да уведомяватъ дружествата, а тѣзи отъ своя страна редакцията. Членове, които не получаватъ списанието, да искатъ обяснения отъ своите дружества или отъ редакцията.

Списание РИБАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ се урежда отъ редакционенъ съветъ и се редактира отъ г. Георги Зашевъ.

Всичко за списанието да се изпраща до: Редакция на сп. РИБАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ, пл. Славейковъ 1, София.

Всичко за Съюза да се изпраща до: Български рибарски съюзъ, пл. Славейковъ 1, София. Телефонъ 2-17-05.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.

1. Рибовъдството въ Финландия	1
2. Изъ тайните на морските дълбочини, отъ Ст. Стояновъ	3
3. Нашите Добруджански крайморски езера и блата, отъ А. Вълкановъ	6
4. Още по въпроса за заболяването на шараните въ крайморските ни блата и езера, отъ А. Нечаевъ	10
5. Неспокоенъ брѣгъ, (откъслекъ отъ повесть) отъ Пантелей Заревъ	11
6. Една интересна находка въ Черно море, *	14
7. Институтъ за морско изследване и рибно стопанисване, съобщава Б. К.	16

РИБАРСКИ ПРЕГЛЕД

Година XI

София, юни, 1941 г.

Книжка 6

РИБОВЪДСТВОТО ВЪ ФИНЛАНДИЯ

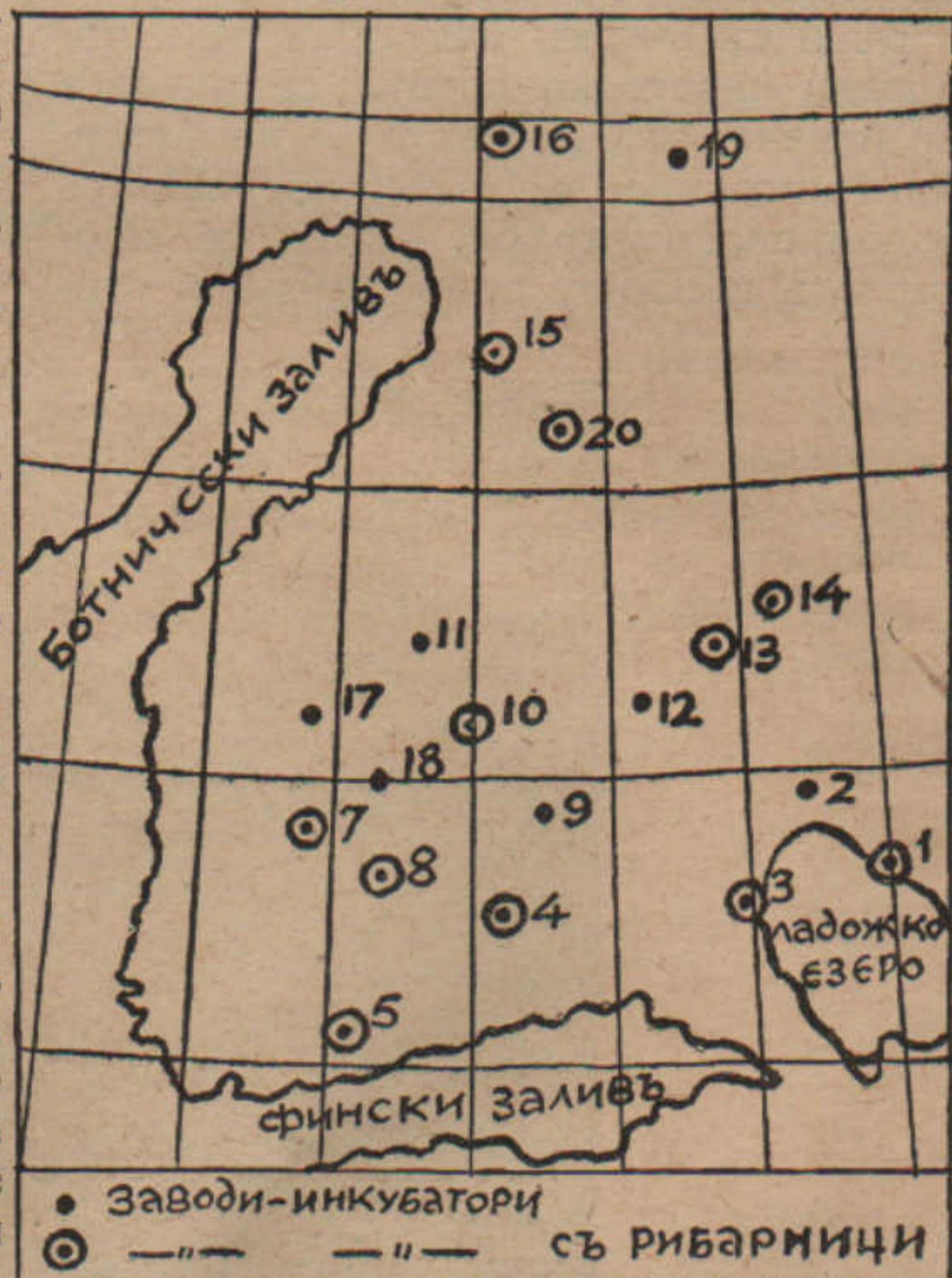
Рибовъдството въ Финландия е самостоятеленъ клонъ отъ селското стопанство. Рибовъдната станция въ Ево, основана отъ Оскаръ Нордквистъ въ 1922 година съ два малки инкубатора, около 5 хектара басейни и 17 езера съ площъ повече отъ 400 хектара е и до днесъ научна база и школа за рибовъдство въ Финландия.

Отъ своето начало рибовъдството въ Финландия тръгна по пътя на организиране културното стопанство на вътрешните басейни. Въпроса за засилването на рибните запаси въ басейните се повдигна къмъ 1920 година, когато въ връзка съ развитието на горската индустрия риболовството почна да намалява.

Първите опити за преселване на ценни породи риби и приспособяването имъ къмъ новите условия струваха много скъпо и не даваха очаквания резултатъ. Затова построиха инкубатори за излюпване на хайверъ и почнаха въ опитни басейни да отглеждатъ риби за преселване. По такъвъ начинъ основната работа на рибовъдните заводи се изразяваше въ засилване на вътрешните басейни съ разнообразни видове риби. Въ последно време повече отъ рибовъдните заводи се откриватъ по постановление на правителството за смѣтка на предприятията. Въ 1937 година Финландия има 20 рибовъдни заведи, отъ които 8 рибовъдни заведи за излюпване на хайверъ и 12 рибовъдни заведи за отглеждане на млади

рибки.

Географското разположение на рибовъдните заводи е посочено въ следната карта:

Мъстата на рибовъдните заводи въ Финландия. Заводите № 1, 2 и 3 съже владение на Русия, споредъ мирния договоръ отъ м. мартъ 1940 год.

Споредъ Финския законъ за риболовството [§ 7] рибаря придобива право на ловъ само ако хайвера отъ

уловената риба бъде оплоденъ и пуснатъ въ естественитѣ басейни за развъждане, или ако се поеме задължението хайвера да се излюпва въ специални инкубатори.

Въ последнитѣ години е изработенъ типовъ планъ за инкубатори, по който се строятъ новите рибовъдни заводи. Инкубатора се поставя въ бетониранъ сутеренъ [за подържане постоянна температура на въздуха] размѣритѣ, на който сѫ въ зависимостъ отъ мощността на завода. Горнитѣ единъ, или два етажа се употребяватъ за жилищни помъщения и лаборатория. Водоснабдяването като правило е непосредствено, което се постига съ много малки усилия, благодарение на изобилието на ручеи и рѣки съ високъ падъ. Съ леки поправки нивото на водата се повдига не повече отъ 2 метра — необходимата височина, за да се инсталиратъ водопроводни тръби, които се про карватъ дълбоко подъ земята и оси-

гуряватъ снабдяването съ вода по единъ сигуренъ и евтинъ начинъ.

Часть отъ рибовъднитѣ заводи сѫ построени до електрическитѣ юзини. Има заводи съ механическо покачване на водата. Една голѣма часть отъ рибовъднитѣ заводи сѫ снабдени съ филтри.

Хайверътъ въ почти всички случаи се събира по праговете на рѣките и въ ручеите. Въ нѣкои случаи хайвера се пренася съ автомобили отъ мястата, кѫдето се събира на значителни разстояния [до 200 км.] въ специални бидони.

Искусственото хранене на рыбата въ басейнитѣ се употребява като опитна служба. Подхранването се практикува само въ нѣкои заводи — употребява се за храна: рибно брашно, риба и остатъци отъ месо. Снабдяването съ жива кърма и до днесъ остава една задача, която силно интересува рибовъдците.

Пр. Х. Б.

Езеро Тузлата. На предния планъ пъсъкливия бръгъ

ст. СТОЯНОВЪ

ИЗЪ ТАЙНИТЕ НА МОРСКИТЕ ДЪЛБОЧИНИ

Градъ отъ стомана съ стотици тона всъки денъ се сипе надъ поконитъ на Посейдона. Съвременната война продължава да изпраща на морското дъно кораби, подводници и самолети. Следъ приключване на войната, ще се почне една голъма работа по изваждане на нѣкои отъ тѣхъ. Водолази, а може би и специални подводни танкове ще засноватъ по морското дъно и още повече ще смутятъ живота на неговите обитатели. И покрай материалната изгода, тѣ ще направятъ не малъкъ приносъ къмъ изучаване условията на животъ въ тия води, толкова малко познати до днесъ.

До идването на това време, за съжаление дѣлятъ ни неизвѣстно число години, не можемъ да кажемъ много за живота на морските дълбини. Нека поне разкажемъ нѣщо изъ малкото известно отъ голъмата имъ тайна. Три сѫ главнитъ физически качества на тия води: налѣгане, което на всъки 10 м. удълбочаване расте предварително съ 1 кгр. на 1 см^2 , липса на слънчева свѣтлина и ниска температура, около 2°C , която само на полюситъ пада до възможната най-ниска температура за морската вода, близо -2°C . Гжстотата на дълбокоморските води, тия които изпълватъ пространството между по-голъмата част на материковите склонове и самите океански легла, благодарение на незначителната свиваемостъ на водата, малко се различава отъ тази на повръхните морски слоеве.

Разликата въ солеността сѫщо така не е голъма; за тропическата зона на океана тя е на повърхността 37%, благодарение на голъмото изпарение и 34% за придѣнните води. При тѣзи условия е поставенъ живота на морските дълбини, а такъвъ, нека кажемъ е установенъ до 5,000 м.

— предѣлътъ при работене съ мрежи за научни цели. Представителитъ сѫ изключително отъ животинския свѣтъ т. н. абисална фауна, тѣй като фауната изчезва подъ 200 м. поради недостатъчната свѣтлина съ изключение на нѣкои бактерии, притежаващи способността да създаватъ органическо вещество, като използватъ енергията освободена при разпадане молекулитъ на органически или неорганически сили. На 200 м. по-голъмата част отъ лжитъ на слънчевия спектъръ сѫ погълнати и оставатъ само синитъ. При тази свѣтлина, както показватъ потопяванията съ херметически затворени килийки, нито може да се чете, нито да се пише. Рекордната дълбочина до която е могло да надзърне човѣшкооко е 923 м. достигната отъ американеца Уйлямъ Бибъ съ неговата Батифера къмъ края на 1934 год. На 1,000 м. фотографическата пластинка чернѣе следъ 80 минутно излагане, а на 1,700 м. тя не реагира даже следъ двучасова такава. Като се има предъ видъ, че срѣдната дълбочина на океана е 3,800 м., кждето се пада 400 кгр. налѣгане на 1 см^2 и обема по-голъмата част отъ общата площъ на океана, ясно става какво обширно поле за изследвания се открива предъ учения свѣтъ.

Въпреки цѣлата тази своеобразностъ на физическите условия владеещи тукъ, дълбокоморската фауна се представлява отъ животински групи, които срѣщаме и въ повърхностните води, а и. м.: морски гжби, мешести, червеи, ракообразни, мекотѣли, раменоноги и риби. Какъ издържатъ тия сѫщества голъмото водно налѣгане? Тѣ нито сѫ защитени съ нѣкаква здрава броня; напротивъ, повечето отъ тѣхъ сѫ извѣнредно нежни съз-

дания: полипи, ктенофори, сифонофори, медузки и т. н. Даже финността, поръзността, по-точно казано, на тълото е характерен белегъ за дълбокоморските обитатели. Всички скелетни образования също така проницаеми за водната сръда. По такъвъ начинъ външното налъгане се уравновесява съ налъгането на течната сръда въ тълесните тъкани.

До скоро бъше разпространенъ възгледа, че въ голъмите дълбочини не също разпространени животни

вате 1,000 м. дълбоко въ океана. Тъхната кръвъ притежава приспособление да не отделя газове при ръзкото мъняне на налъгането при издигане. Избъгната е при тъхъ т. н. газова емболия, която се състои въздръстване на капиляритъ отъ газови мехурчета, освободени отъ кръвната течность при бързо намаляване на налъганието.

Другъ типично белегъ за живота на дълбокоморските обитатели е хищничеството имъ. Тукъ нѣма вегета-

Фиг. 1

съ по-значителни размѣри, предъ видъ оскѫдността на храната и ниските температури. Последните дълбокоморски изучвания показваха, че тукъ не липсватъ риби до 1—2 м. и повече. Даже съществуватъ китове, които въ продължение на кратко време могатъ безнаказано да се потопятъ

и ловкостта и здравите зъби също всичко. На фиг. 1 е изобразена една изумителна сценка въ три картини отъ голъмата трагедия, разиграваща се въ тия води; малката риба, благодарение на по-съвършенната си наблюдателна тактика, успѣва да захапи три пъти по-голъмия си против-

никъ и да го погълне. Стомахът на този малъкъ хищникъ може силно да се разтяга и храносмилането продължава дълго време. Явява се въпросът, какъ живѣятъ най-безпомощните отъ тѣхъ, щомъ липсватъ растенията; нали трѣба да сѫществува постояненъ притокъ на органическа материя? Действително, такъвъ притокъ сѫществува. Къмъ дъното ва-

„огнепрѣскачки“ при срѣщата ѝ съ неприятеля (фиг. 2). Изъ специални жлези бива изхвѣрлено свѣтящо слизесто вещество, което се оказва твърде ефикасно всрѣдъ околнния мракъ. На сѫщата фигура личи свѣтящото тѣло на рибата-противникъ. Способността да издаватъ свѣтлина притежаватъ много отъ обитателите на океанските бездни, било съ цѣлата

Фиг. 2

лять труповете на измрѣлите организми отъ повършините води. Само най-дребните отъ тѣхъ не успѣватъ да достигнатъ голѣми дълбочини: тѣ загниватъ, а черупките или другите имъ скелетни образования успѣватъ да се разтворятъ въ водата.

Тукъ и слабитѣ иначе скариди притежаватъ ненадейно мощни отбранителни срѣдства. Така червената дълбокоморска скарида употребява

повърхността на тѣлото си, било съ отдѣлни свои части, кѫдето сѫ на трупани специални жлези. Даже при нѣкои отъ тѣхъ имаме сложни свѣтящи органи съ рефлектори, увеличителни лещи и даже цвѣтни екрани.

Изучаването на голѣмите океански дълбочини ще ни донесе разгадката и на много важни въпроси отъ рибостопанско гледище. Едва ли има нужда да се изтъква ползата отъ откри-

ване на лентоцефалитъ въ дълбоките атлантически води, които се оказаха ларвни форми на змиорката. Не по-малъкъ интересъ представлява находището на малкитъ на вкусната, достигаща до 2·5 м. дължина риба – слънце на хиляда метра дълбочина близо до Бермудските острови.

Колко повече ще се обогати нау-

ката, когато посредствомъ телевизионния апаратъ, поставенъ въ дълбокоморската камера, при достатъчно силенъ прожекторъ, ще могатъ да се наблюдаватъ, безъ рисъкъ за живота – отъ повърхността, океанските дълбини и да се филмира трагедията на чуждите имъ обитатели.

А. ВЪЛКАНОВЪ

НАШИТЕ ДОБРУДЖАНСКИ КРАЙМОРСКИ ЕЗЕРА И БЛАТА

Съ присъединяването на порубените до сега български земи къмъ България ние придобихме много и големи езера. Особено големи съ македонските езера. Тяхното значение въ риболовно отношение тепърва ще бъде преценено или по-право почувствувано у насъ: тъкъ съ много богати на риба.

Отъ не малко значение съ и добруджанските езера, макаръ тъ да лягъ да не могатъ да се сравняватъ съ македонските нито по големина, нито по продуктивност. Такива има въ Добруджа както край Дунава, тъй и край морето. Ние ще запознаемъ читателите си съ онези добруджански езера и блата, които лежатъ край морето.

Минаваме старата българо-румънска граница. Ето отведенажъ сме предъ Екрене – широко заблатено устие на река, което по гъстите гори наоколо си наподобява твърде много Камчия. Екрене е богато на риба, но поради особените тежки условия на риболовене риболовът е слабъ.

Около Балчикъ – единъ градъ съ чудно хубаво местоположение – се намиратъ две малки блата. Тъкъ образувани при свличане на големи маси отъ брега на морето. Едното отъ тези блата се е образувало – това

много люде отъ Балчикъ си спомнятъ – при едно силно земетресение презъ 1903 г. Въ това блато съ развъдени червени риби и сега последните се срещатъ тамъ масово.

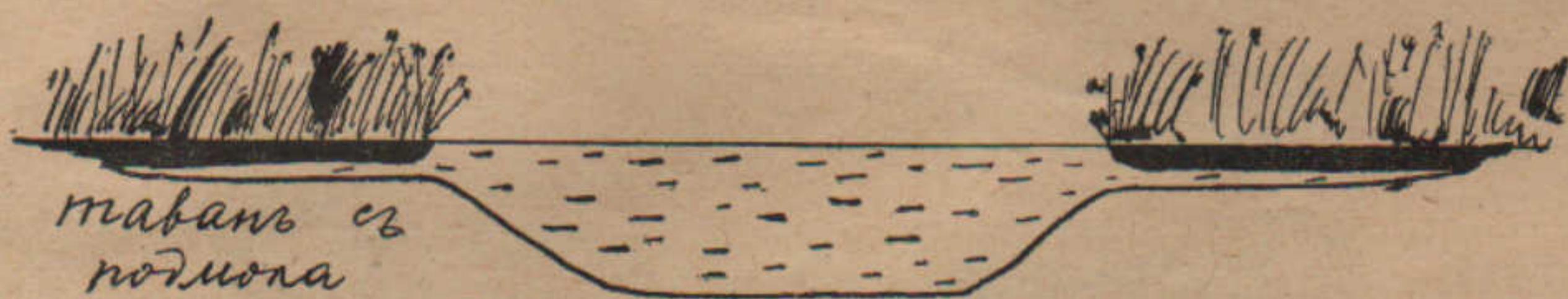
Отъ Балчикъ, та чакъ до Калиакра, бръгътъ е стръменъ и нѣма никакви блата или езера. По източния бръгъ – значи отъ Калиакра на северъ – се срещатъ нѣколко големи езера. Първото отъ тяхъ е **Тузлата**. Това езеро е дълго около 800 м. и широко около 600 м. Дълбината му не надвишава 1 м. Водата му е много солена. Нѣма прѣка връзка съ морето, нито пъкъ въ него се влива нѣкаква река. Въ самото езеро има два малки извори, които лѣте – когато езерото намалѣ – оставатъ вънъ отъ него. При много горѣщи лѣта това езеро пресъхва почти напълно.

Въ много отношения Тузлата прилича на Аххиалското езеро. Тамъ се образува сѫщата нази лечебна каль, каквато се намира въ Аххиалското езеро. Тукъ нѣма никакъвъ риболовъ.

На 3 км. отъ Тузлата се намира Шабленското езеро. Това е едно големо езеро съ много богатъ риболовъ. То е тѣсно и дълго въ видъ на скоба, опрѣна съ изпѣканата си част до морето. Дълбината му е около 3·5 км., а ширината му не надминава

4—500 м. Най-голъмата му дълбочина е 10.5 м.

Цѣлото езеро околоврѣстъ е обрасло съ трѣстика, образуваща тукъ онова, което рибаритѣ много сполучливо наричатъ **таванъ**, (фиг. 1). Коренищата на трѣстиката, растяща край брѣга, се сплитатъ, като образуватъ една растяща по водната поврѣхность **плоча**. По тази „плоча“ може да се ходи,

фиг. 1. Схематиченъ разрѣзъ на Шабленското езеро

даже и говеда могатъ да пасатъ, обаче подъ нея има пакъ вода. Случва се, че понѣкога се откѣсватъ парчета отъ тѣзи **тавани** и вѣтърътъ ги понася къмъ другия брѣгъ. Това сѫ вече плаващи острови. И друго нѣщо може да се случи съ „тавана“ — именно, вследствие особеното стечение на обстоятелствата да се образуватъ по него дупки. Тѣзи дупки водятъ въ подмола подъ тавана; тѣ сѫ опасни за човѣка и говедата. Не веднажъ се е случвало да пропадатъ говеда въ такива дупки. Преди години рибари сѫ намѣрили, режейки тавана, голѣмъ рогъ отъ еленъ, каквito нѣкога сѫ населявали Добруджа — очевидно еленъ, който е хлѣтналъ и се е удавилъ подъ тавана.

Дъното подъ тавана не е дълбоко. Тукъ постоянно падатъ органически материали отъ горе и поради това дълбочината непрестанно намалява и клони къмъ изчезване. Отъ тавана навѣтре, обаче, дъното отведенажъ спада. На нашия образъ сѫ представени схематично таванътъ и дълбочинитѣ на езерото.

Подмолитѣ подъ таванитѣ сѫ отлично гнѣздо за риби и раци. Тукъ изобилствува храна за тѣхъ: милиарди ракета и червейчета населяватъ покритото съ гниещи материали дъно и

най-вече самитѣ коренища на трѣстиката. Дълбоката часть на дъното е почти безжизнено. Тукъ нѣма нито трева, нито пѣкъ въ изобилие червейчета. Можемъ да си представимъ каква пакость би била направена на риболовството, ако това езеро бѫде отцедено и нивото му спадне съ 2—2.5 м.; тогава подмолитѣ биха останали на сухо, а заедно съ това езерото би се

лишило не само отъ гнѣздата и скривалищата за рибата, но би се лишило и отъ онази своя часть, която произвежда храната за рибата.

Такава пакость е направена вече на Гебедженското езеро (1923 год.) и то е изгубило тѣй много. Шабленци могатъ да бѫдатъ доволни, че тѣхното езеро не може да бѫде отводнено; неговото ниво е равно съ морското ниво.

Водата на Шабленското езеро е съвсемъ сладка, значи морска вода тукъ не влиза. И въпрѣки това тукъ се срѣщатъ морски риби и морски водорасли. Какъ да си обяснимъ тѣхния произходъ? Науката ни учи, че нѣкога това езеро, както и много други езера край морето сѫ били морски заливи. Въ тѣхъ е имало, значи, морски животни и растения. Следъ това тѣзи заливи се откѣсватъ отъ морето и се опресняватъ. Това опресняване е траяло дълго време и нѣкоги отъ морскитѣ животни и растения сѫ се приспособили къмъ новите условия. Тукъ има дори морски риби, като напр. **трицона, морска игла**.

По брѣга на езерото има на нѣколко мѣста извори и то такива съ голѣмъ дебитъ. Тѣ покачватъ нивото на езерото рано напролѣтъ, но то

бързо спада и се изравнява отново съ морското. Има известно основание да се предполага, че сладка вода отъ езерото се просмуква презъ пъсъка и се оттича въ морето.

Въ Шабленското езеро се лови много риба — червеноперка, костуръ, щука, сомъ, шаранъ и др. Най-добъръ доходъ даватъ раците. Тъ ставатъ тукъ много едри. Интересенъ е начи-

островъ. Дълбочината му се движи около 3—3.5 м. Тукъ се пуша изкуствено морска вода и поради туй езерната вода, особено отъ източната му половина, показва слаба соленостъ.

Тукъ нѣма нито подмоли, нито такива пространни „тавани“, съ каквите е оградено Шабленското езеро. Тукъ нѣма и тъй много тръстика. Освенъ нѣколкото извори край бръга,

Шабленско езеро. „Котецъ“ за ловъ на шаранъ и др. риби

нътъ на тѣхния ловъ. Той се извършва не съ рачила, а съ серкмета, като предварително поставятъ тукъ — таме край бръга примамка (хлѣбъ), около която се събиратъ масово раци.

На 8 км. северно отъ Шабленското езеро се намира **Дуранъ-кулашкото езеро**. И то е било нѣкога морски заливъ, а сега е отдѣлено отъ морето посрѣдствомъ пъсъчна ивица, широка 50—100 м. Това езеро е много начленено. Въ него се вдаватъ остри, скалисти носове, а посрѣдъ него стърчи малъкъ скалистъ китенъ

въ това езеро не се влива никаква рѣка. Изобщо Добруджа е бедна на вода. Само при буйни дъждове тукъ се стича повече вода, вследствие на което се явява понѣкога нужда да се отвори изкуствено каналъ, за да изтече частъ отъ насыбалата се вода въ морето. По този каналъ може да навлезе вода и въ обратна посока — отъ морето къмъ езерото; тогава става частично осоляване на езерото.

Дранкулашкото езеро е преживѣло една голѣма катастрофа, която е била отъ сѫдбоносно значение за ри-

болова. Въ 1927 г. при единъ стихиенъ дъждъ се насьбрала толкова много вода въ езерото, че пъсъчната ивица, която го отдѣля отъ морето, е била скъсана и измита. Езерото се е превърнало въ морски заливъ. Раците и нѣкои риби измрѣли. Като морски

около 100,000 кгр. първокачествена храна за шарана.

Тука се лови предимно шаранъ.

Въ Шабла се организира една риболовна кооперация, на която се дава доха като риболовни обекти дветѣ езера — Дуранъ-Кулашко и Шаблен-

Дуранкулашко езеро. Скалистъ брѣгъ

заливъ езерото е проживѣло 7—8 месеци; септември отново морето е нанесло пъсъкъ вследствие на което езерото се е отдѣлено пакъ отъ морето.

Дранкулашкото езеро е много богато на храна за нѣкои риби, напр. за шарана. Споредъ наши наблюдения на 1 м² се падатъ около 30—60 грама червейчета — хирономуси (ларви отъ комара *Chironomus plumicornis*), което прави при една площъ отъ 2 км²

ско. Въ нея членуватъ риболовци отъ нѣколко села. Тази кооперация изникна и процъвтява благодарение умелата наша рибарска политика и благодарение щедрата материална подкрепа отъ страна на Бургазката риболовна кооперация. Изгледитѣ за развитието на тази кооперация, за рационализиране стопанисването на дветѣ и безъ това богати блата, сѫ на лице.

А. НЕЧАЕВЪ

ОЩЕ ПО ВЪПРОСА ЗА ЗАБОЛЯВАНЕТО НА ШАРАНИТЪ ВЪ КРАЙМОРСКИТЕ НИ БЛАТА И ЕЗЕРА

Въ кн. б на „Риб. прегледъ“ от миналата година се отбелаяза, че през м. септемврий 1940 г. въ Мандренското блато до гр. Бургасъ бѣ констанирано масово заболяване и измиране на шарани отъ болестта, известна подъ имената „петниста чума“ или „язвенна червенка“. Въ началото на настоящата пролѣтъ сѫщата болест се появи въ Гебедженското езеро до гр. Варна и въ Дуранъ-кулашкото блато въ Добруджа. При посещението на Гебедженското езеро на 30 априль т. г. можахъ лично да констатирамъ наличността на много умрѣли, шарани, изхвърлени на брѣга. По отношение на Дуранъ-кулашкото блато получихъ съобщение, че къмъ срѣдата на м. май и тамъ измиренето на шаранитѣ е придобило масовъ характеръ.

Въ Мандренското блато болестта бѣ доста бързо ликвидирана чрезъ разредяване на шарановото население въ блатото и отстраняване на болниятѣ шарани, които се изкарваха на брѣга и се заравяха въ специални трапове. Прилагането на сѫщите мѣрки по отношение на Гебедженското езеро и Дуранъ-кулашкото блато сигурно ще даде сѫщо така добри резултати, но тамъ положението се осложнява отъ обстоятелството, че епидемията въ тѣзи басейни се съвпада съ забранения, размножителенъ периодъ, когато употребата на уреди, приспособени за масова ловидба, може да се отрази зле върху размножението на рибите и върху малките, току що излюпени, рибки.

Петнистата чума на шаранитѣ е била подложена на специални проучвания въ СССР, при което е било

установено следното.

Болестта се е появила въ СССР презъ 1933 г. отначало въ Московската областъ, откѫдето постепенно се разпространила на югъ къмъ черноморско-азовския и кавказския райони. Особено голѣми опустошения тя е направила въ басейните на северния Кавказъ. Последното се дѣлжи главно на това, че тамъ господствуватъ голѣми горещини, а високата температура способства за развитието на болестта, която въ топла вода придобива остра форма. При по-низка температура на водата болестта пропада по-бавно и смъртността не е голѣма.

Истинскиятъ причинителъ на болестта още не е намѣренъ. Установено е, обаче, съ положителностъ, че болестта има заразителенъ характеръ и че заразяването може да стане и безъ непосрѣдственъ контактъ между болниятѣ и здрави риби, вѣроятно чрезъ самата вода. За развитието на болестта, освенъ високата температура, способствуватъ още следнитѣ фактори:

1. Пренаселването на басейна съ риби.
2. Недостатъчното изхранване на рибите поради пренаселването или временно обедняване на басейна отъ къмъ хранителните вещества.
3. Размѣтването или замърсяването на водите.

Характерно е, че появата на болестта въ нашите крайморски блати и езера се съвпада съ голѣми наводнения, които донесоха въ тѣхъ много утайки и предизвикваха размѣтване на водите.

р. Марица

Снимка Вл. Димчевъ

Пантелей Заревъ

Неспаковано бръга (откъслекъ отъ повестъ)

И четиритѣ лодки отиваха въ града. Варчо оставаше самъ. Когато потеглиха тръгна по бръга успоредно съ тѣхъ, изпрати ги до голѣмата шумна топола средъ острова и спрѣ подъ нея. Вълните идваха, плѣскаха по бръга и се отдръпваха съ напразно усилие да досегнатъ черните обуща на момъка обути на босо. Голѣма за-

гнила треска лежи въ купчина мокъръ за-
съхващъ папуръ. Гимназистътъ се наведе
взе треската, замахна и я запрати средъ
вълните. После се обръна като замика
срещу острите струи на вѣтъра, отстъп-
вайки бавно, загледа отдалечаващите се
лодки. Тѣ се разперваха като вѣтрило при
звоя, малки, черни подъ облачното небе.

Нататъкъ водата изглеждаше по жълта, по озлобена. Една, три, четири... цѣла кооперация. Момъкътъ се усмихна съ сдържана веселост. Спрѣ се и цѣла минута гледа отдалечаващите се лодки. Едва се различаваха хората. Ако образуватъ кооперация ще трѣбва помѣщение, счетоводство, чиновникъ. Това той го неразбира. Ще си работи по рѣката — само да се повдигне цената на рибата, да се притисне търговеца. Ще изпраща така отъ тука по 10—15 лодки, ще къса отъ хората на търговеца, а презъ зимата въ кооперацията кредитъ за всички.

Вѣтърътъ поривистъ галопира по върховете на вѣрбитъ, които се привеждатъ, гони облацитъ надъ рѣката. Варваръ се върна бавно, разтреперанъ приседна въ ниския заветъ колибата. Присви краищата на куртката, за да се запази отъ вѣтъра. Замисли се за хората, които ще влѣзатъ въ кооперацията. Всички отъ колибата и гърлото, ще отстрани пияниците отъ блата. Тукъ, предъ колибата на острова, трѣбва да стане учредителното събрание. Между самотно набитите рибарски колци, засъхналите мрежи по тѣхъ блѣскани отъ вѣтъра, черното кotle край огнището съ отмита пепель.

Облегна се на полуизгнилата слама на колибата и се загледа надалече.

Вѣлнитѣ плѣскатъ. Рѣката е ярко жълта. Вѣтърътъ размахва проснатата черга на Тимрентий.

Добре. Ами ако за цѣлъ животъ остане тука, по крайбрѣжието. Да прекара тукъ младините си, тия хубави години за които нѣкога мечтаеше. Почувства приреното неспокойствие на сърцето си. Това познато чувство на самота срѣдъ рибаритъ, обреченъ и изоставенъ на тоя островъ въ единъ животъ за който не бѣше се готвилъ. Притвори очи: задъ русата мрежа на клепките неизмѣнната просторна видимост на рѣката: — вода, вѣрби, синъ вѣтровитъ хоризонтъ. Небето е измито отъ облацитъ. Брѣгътъ се съгрѣва отъ утринното вѣтровито слѣнце. Съ желание за повече мѫжественостъ момъкътъ се изправи, размаха рѣже, удрише се по гърба, за да се загрѣе. Тръгна по съхнещия пѣсъкъ.

Отъ западъ пѣлзи лодка срещу тече-

нието полюлявана отъ вѣлнитѣ. Застана правъ и се взрѣ ослѣпяванъ отъ свѣтлата слѣнчева дира по рѣката. И двамата въ лодката бѣха съ касети. Нѣматъ високите островърхи калпаци на рибаритъ. Когато лодката наближи вече разпозна широките размахи на Перко, пълното едро тѣло на Пристава поприведенъ на задницата на лодката. Перко гребеше бѣрже и напрегнато, Приставътъ замахваше и гледаше отъ далече изправения край мрежите високъ момъкъ.

Гимназистътъ ги следѣше отъ брѣга съ нетърпеливо очакване. Наоколо по рѣката никъде не могатъ да разпънатъ дългата търговска мрежа. Или докато е пусто крайбрѣжието ще претърсятъ колибите надолу. Приставътъ налегна лопатата и лодката зави отъ далече. Вѣлнитѣ я тласкаха. Вѣтърътъ отнасяше по рѣката думите, които си размѣняха. Съ привидно добролюбие Варчо приближи на нѣколко крачки,

— Самъ ли си?.. Самъ?.. Слушай!.. (Облеченъ въ вѣхто палтенце развѣвано отъ вѣтъра, посинѣлъ и премрѣзналъ Перко се наведе напредъ въ лодката).

— Защо си се помѣкналъ по Дунава? Защо не си тѣрсишъ служба въ града?

— Азъ ли? — попита Варчо очуденъ като надвикващъ вѣтъра. — Кѫде да потърся работа?

— За това ли си свѣршилъ училище? Нѣкой денъ ще те удавятъ рибаритъ. Да знаешъ...

— На какво ги учишъ?

— Нищо не ги уча. Нѣма защо да ме давятъ.

— Ние ти казваме да се изметнешъ отъ рѣката, че ще има и по-лошо... Хванаха се отново за лопатите, бавно скриха се задъ високия брѣгъ и вѣрбитъ. Варчо остана на брѣга, тѣнѣкъ и строенъ, изненаданъ отъ злобата. Не можеше даолови гласовете отъ отдалечаващата се лодка. Вѣлнитѣ плѣскаха звучно въ краката му. Огледа безъ горния назъбенъ отъ вѣлнитѣ просторъ на рѣката. Смутенъ съ разколебана стѣпка се върна при колибата. Седна на вѣтровития припекъ, скърши съ неспокойни прѣсти полуизгнило клонче, което

намъри въ краката си.

Двамата задържаха лодката въ тихия каналъ между острова и бръга. Бъбръха тихо.

— Да изтеглим ли накрая?

— Да нѣма нѣкой!

— Съ една ржка ще го напъхамъ въ водата. Я стой! Тегли къмъ края! Съ вдигната високо глава Приставътъ огледа предпазливо бръговетъ. Никаква лодка не се виждаше по вѣтровитото крайбрѣжие. Само вѣтърътъ ту утихваше отдалече, ту шумѣше бурно въ вѣрбитѣ и вълните звучно напрѣгнато плѣскаха здравитѣ ребра на лодката.

— Излѣзъ съ лопатата!

Приставътъ увѣreno прилепи лодката до бръга подъ вѣрбитѣ. Напрѣгнатъ и мраченъ съ стиснати, сини отъ студа че-
люсти Перко съ неспокойни прѣсти извади отъ кашката лопатата, вдигна я мокра и тежка, после прекрачи презъ лодката на плискания отъ вълните брѣгъ. Прибра съ ржка политѣ на вехтото палтенце и тръгна предпазливо между вѣрбитѣ.

Приставътъ се изправи съ цѣлъ рѣстъ въ разлюляната лодка, хвана съ две ржце

нискитѣ полюлявани въ завета клони, виждаше между вѣрбитѣ горе изгнилата слама на колибата и седнатия въ припека момъкъ.

Перко съ открадващи стжпки мина между вѣрбитѣ, наближи и вдигна надъ главата си като тояга тежката лопата. „Ще го удари по гърба. Ще счупи лопатата“...

Приставътъ очакваше жадно, съ напрегнати очи, които засъхватъ отъ вѣтровититѣ струи. Отвори уста.

Момъкътъ горе се надигна подъ размаханата лопата, ударътъ падна върху главата. Той седна отново, вдигна ржка безъ да извика. Перко изтича задъханъ и развѣнъ, като влачеше лопатата.

— Ти го уби!

— Нищо! . .

— Да нѣмаме разправия съ прокурора.

— Карай! . .

— Спуснаха се съ лодката по течението.

На вѣтровития припекъ лежеше Варчо. Въ единъ мигъ предъ очите му плувнаха червени бомбени врагове — блѣсъкътъ на вѣрбитѣ, вѣтъра, спомена за угрижения градъ далече — и всичко потъна въ мракъ.

ЕДНА ИНТЕРЕСНА НАХОДКА ВЪ ЧЕРНО МОРЕ

Презъ нощта на 19 май т. г., въ мѣстността „Стамопуло“ до с. Приморско, риболовците уловиха единъ омаръ, дълъгъ 35 см., който още живъ бѣ предаденъ на Ихтиологичната станция въ гр. Созополь. По този поводъ трѣбва да се отбележи следното.

Омарътъ е морски ракъ, който прилича напълно на рѣчния ракъ

валищата си главно при търсене на храна, което става обикновенно нощно време. Движенията му сѫ бавни, но, ако е подплашенъ, той започва бързо да плува назадъ, като съ голѣма сила удря съ опашката си (корема си). При нормални условия омарътъ не се отдалечава много отъ мѣстожителството, но понѣкога предприема и

Езерцето до Балчикъ. Образувано вследствие
хълтване на брѣга

само, че има относително по-широки и по-масивни щипки. Той живѣе обикновено по скалисти брѣгове, кѫдето се крие въ скалнитѣ пукнатини и дупки. Храни се предимно съ риби и мекотѣли, но не се отказва и отъ други морски животни: криви раци, червеи и т. н. Омарътъ напушта скри-

по-далечни пѫтувания, като при това може да изминава до 5 — 6 км. за едно денонощие.

Омарътъ се размножава по сѫщия начинъ, както и рѣчния ракъ. Женската носи подъ корема си оплодени яйца, отъ които презъ лѣтото се излюпватъ малки рачета. Тѣзи рачета

отначало не приличатъ на възрастните омари и само постепенно, следъ нѣколкократно смѣняне на черупката, придобиватъ окончателната форма и строежъ. Мжжките омари смѣнятъ черупката си по-често, отколкото женските и затова растатъ по-бѣрзо. Проф. Хавинга отбелязва, че въ Северното море омарътъ достига дължина презъ първата зима отъ своя животъ до 9 см., презъ втората — до 14 см., презъ третата — до 16 см., презъ четвъртата — до 19 см. и презъ петата до 21 см. Възможно е, че въ по-южните морета омарътъ расте по-бѣрже, защото тукъ хранителния периодъ е по-дълъгъ. Но при това условие уловениятъ у насъ омаръ не може да бѫде по-младъ отъ 10—11 години.

Омарътъ предпочита солената океанска вода и отбѣгва по осладнените участъци. По отношение на студа той е доста издържливъ, затова се среща и въ северните участъци на Атлантическия океанъ. Ако презъ зимата водата тамъ изстива много, той се скрива въ по-дълбоките пластове, кѫдето водата е по-топла. Въ западната половина на Средиземното море омарътъ е доста многоброенъ, източната половина на това море е по слабо заселена, но все пакъ той и тукъ се среща доста често. Има омари и въ Мраморното море.

Въ предѣла на Черно море омарътъ се лови много рѣдко. По българското крайбрѣжие за последните 20 години сѫ зарегистрирани само 5 улова на омари, отъ който 4 въ района на Созополь и 1 близо до гр. Варна. И въ 5-те случаи омарите бѣха уловени съ калканските мрежи, т. е. на доста голѣма долбочина. Нашиятъ омаръ, наопаки, бѣ уловенъ непосрѣдствено до брѣга. Това обстоятелство заслужава да бѫде отбелязано, толкова повече, че ловидбата стана покрай пѣсъка, който омарътъ обикновенно отбѣгва.

Относно произхода на омарите по нашето крайбрѣжие различни автори се произнасятъ различно. Нѣкои ги смятатъ за случайни емигранти, а проф. Консуловъ допуша, че въ Черно море има място, кѫдето омарътъ живѣе постоянно. Въ подкрепа на мнението на проф. Консуловъ г. Паспалевъ посочва, че уловениятъ до гр. Варна омаръ е ималъ оцвѣтяване напълно различно отъ оцвѣтяването на мраморноморските омари. Нашиятъ омаръ по всичките си признания напълно се схожда съ мраморноморските, затова по-скоро може да се приеме, че той не е отъ постоянните обитатели на Черно море, а единъ заблуденъ гость отъ Мраморното море.

* * *

ИНСТИТУТЪ ЗА МОРСКО ИЗСЛЕДВАНЕ И РИБНО СТОПАНИСВАНЕ

Германското дружество за поощрение на науката „Кайзеръ-Вилхемъ“ поддържа 36 научни институти въ разни градове на немската държава. Единъ отъ тези институти е този за изучаване на морето и за стопанисване на езерото въ Лангенаргенъ при Боденското езеро. Подобно на неговите близки институти въ Плионъ [Холштайнъ] и въ Лунцъ [бивша Австрия] този институтъ изучава морето като цѣло. Между другото института изследва и рѣката Рейнъ. Отъ изучаване на тази и други рѣки се вадятъ заключения за мѣстата, кѫдето рибите хвърлятъ своя хайверъ, за храната на рибите и условията на тѣхния животъ, какъ произлиза растителниятъ и животинскиятъ планктонъ. Основно се изследватъ стомасите на уловените риби. Институтъ има голѣмо значение и за рибарството въ Боденското езеро и свързаните съ това езеро други клонове на немското на-

родно стопанство. Една подробност да приведеме като примѣръ: до скоро всички уловени риби, които сѫ дълги подъ 30 см. трѣбаше да се пуснатъ обратно въ езерото, тъй като още не бѣха хвърлили своя хайверъ. Ако рибата се лови безразборно, то просто би пропаднало рибарството. Въ рибарската лодка има една мѣрка, която е отбелязана съ две дървени дъсчици. На основание обширни изследвания института е установилъ, че тоя предѣлъ [граница] още не е достатъчна, и ето защо официално се наложи мѣрката да бѫде увеличена на 31 см., за да се спаси изобщо рибарството отъ опропастяване въ бѫдаще.

При тези подробни изследвания съ разни помощни срѣдства и усъвършенствани увеличителни стъкла взиматъ участие зоолози и ботаници, химици и физици и специалисти по рибовъдство.

Съобщава: Б. К.

КООПЕРАТИВНА ЦЕНТРАЛА

за общи доставки при Български рибарски съюзъ—Бургасъ

СОФИЯ

ул. Графъ Игнатиевъ 11
тел. 2-32-09

БУРГАСЪ,

ул. Успѣнска 12
тел. 23-46

Централата разполага на складъ съ ограничено количество ГАЛВАНИЗИРАНА ТЕЛЬ № 42, БОЯ ЗА МРЕЖИ, ТАПИ 40/40 м. м. и следните видове МРЕЖИ:

- 30/12 — 16 мм.
- 40/12 — 16 и 25 мм.
- 50/12 — 10, 16 и 18 мм.

Доставя, по поръчка, всички дебелини ВЖЖА, изработени отъ първокачественъ кононъ.

Направени съ поръчки и въ близко време има РИБАРСКА ТИРЯ съ размѣри:

6, 9, 12, 18, 30, 40 и 50/12.

Продажби на дребно само на риболовци.

За есенния сезонъ съ поръчани голѣми количества ДАЛЯНСКИ МРЕЖИ.

